

**Commentariorvm, Ac Dispvationvm In Primam Partem
Sancti Thomæ Tomvs ...**

Complectens Quæstiones à XXVII. vsque ad LXIV. & à Quæstione CVI.
vsque ad CXIV.

Vázquez, Gabriel

Antverpiæ, 1620

Duæ oppositæ sententiæ. cap. 1.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-81000](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-81000)

DISPVT. CCXLIV.

Postremo addendum est, quamvis elementum ignis aptissimum sit ad cruciandas animas, quia natura sua efficacissimum est in corpora: eaque vehementius, quam aliud elementum cruciat: ex cruciatu autem corporis tristitia, & dolor in animam deriuatur: tamen nullam nobis suppetere rationem ad probandum, aptius elementum esse naturam suam ad cruciandum demones, quam sit quodcumque aliud elementum: tum quia ratione alligationis æqua esset ratio aliorum, vt constat. Tum quia alius modus quo ab igne demones torquentur, nobis ignotus est. Deus autem iure optimo hoc elementum præcipue supplicio demonum præparauit: cum futurum quoque esset animabus damnatorum causa tormenti.

Hactenus non solum elucidauimus, quæ docet S. Th. in hac 1. p. a. q. 50. vsque ad 64. sed etiam ea, quæ tractat infra a qu. 106. vsque 112. nam quæ disputat de illuminatione q. 106. 108. 109. 111. & de illuminatione, qua homines ab Angelis illuminantur, & de virtute Angelorum supra creaturam corpoream, satis superque examinauimus disput. 215. 216. 217. quæ S. Doctor tractat de locutione Angelorum q. 107. tractauimus ex professo disp. 211. & 213. solum restat, vt de missione, & custodia Angelorum, & de oppugnatione demonum aliqua dicamus, de quibus disserit S. Th. infra q. 112. 113. 114.

DISPVT. CCXLIV.

Quinam Angeli in ministerium hominum mittantur.

Due opposita sententia. cap. 1.

Iudicium de vtraque opinione. cap. 2.

CAPVT I.

Due opposita sententia.

Ex his omnibus, quæ hactenus à nobis dicta sunt, perspicuum fit, duas esse classes Angelorum: alteram bonorum, quæ Deo per visum clarum, & charitatem perpetuo adheret, alteram malorum, quæ æternis cruciatibus inferni addita est. Ex quibus duæ aliæ diuise sunt, altera malorum, quos permittit Deus hominum salutem infideliari: altera bonorum, quos tutelares nobis constituit, vt non solum contra insidias demonum salutem nostram spiritualem tuerentur, sed ab alijs etiam malis humanum genus incolumem seruant. De bonorum igitur custodia, & malorum oppugnatione hoc postremo loco nobis dissendendum est, de quibus disputat S. Th. qu. 112. 113. & 114. Quo fiet, vt omnia quæ ipse notat à q. 50. vsque ad 64. & à qu. 106. vsque ad 114. his nostris commentarijs & disputationibus elucidemus.

Ceterum vt de custodia Angelorum in disputatione seq. agamus, in præsentem explicandam est, quinam Angeli in ministerium hominum è cælis ad nos mittantur? de quo agit S. Doctor q. illa 112. est autem in primis certum apud omnes Angelos quandoque ad homines mitti. Id enim testatur scriptura Exod. 23. Ecce ego mittam Angelum meum qui præcedat te, & Luc. 1. Missus est Angelus Gabriel à Deo. Act. 12. Nunc scio vere, quia misit Dominus Angelum suum, & eripuit me de manu Herodis. Ex Ps. 136. Quæ in 1. p. tom. 2.

CAP. I.

733

tribus vero id ex professo docent tanquã certum Dionys. 13. c. de celesti hierat. & Gregor. libro 2. moral. cap. 3. & Hom. 24. in Euang. & alij plerique obiter idque vt notissimum supponunt cum S. Th. infra q. 112. artic. 1. Probat autem S. Thomas in eo a. r. quia, vt docuit ipse supra q. 43. art. 1. ille dicitur ab alio mitti, qui ab alio procedit aliquo modo, vt incipiat alicubi esse, vbi antea non erat, vel vbi prius erat alio modo: Angelus autem hoc modo procedit à Deo: nam, cum sit in cælo, venit ad nos: & hoc nutu & iussu Dei, qui hæc omnia inferiora gubernat, quod est à Deo procedere: ergo mittitur etiam à Deo. Dilectum autem intermissionem Angelorum à Deo, & vnus diuinæ personæ ab altera, manifeste colligitur ex dictis disp. 170. nam missio vnus diuinæ personæ ab altera, est processio ab ea, non secundum imperium, sed secundum substantiam, connotato respectu noui modi præsentia in loco, vt ibidem exposuimus: processio autem Angeli est secundum imperium, de quo non est dubitandum.

Verum inter doctores in controuersia positum est, vtum Angeli omnes mittantur, etiam supremæ hierarchiæ, in qua Seraphin, Cherubin, & Troni recensentur, an non? Theologi nonnulli arbitrati sunt, ordinaria quidem lege Angelos ex inferioribus ordinibus solum ad nos mitti, & extraordinaria lege aliquando etiam mitti ex supremæ hierarchiæ: imo vero ex supremo ordine supremæ hierarchiæ. Quam sententiam probabilem existimat Durand. in 2. d. 10. q. 1. Scotus q. 7. Marfilus Durand. in 2. q. 7. a. 3. in 2. p. cum asserunt, etiam supremos Angelos aliquando ad nos mitti. Eam vero recentiores Theologi multis confirmant.

Primo quia constat, Gabrielem missum fuisse ad beatam Virginem Luc. 1. & alibi etiam in scriptura: Gabriel autem fuit supremus, aut vnus de supremis Angelis, teste Bernardo hom. 1. super illud Luc. 1. Missus est, & Magistro in 2. dist. 10. quorum sententiam sequuntur Scotus in ead. q. 1. & Dur. q. 1. eis que fauere videtur Greg. Hom. 24. in Euang. cum ait, Gabrielem vnum fuisse de supremis Angelorum: neque enim per angelos intelligere videtur spiritus tantum infimi ordinis infimæ hierarchiæ, quos communi voce Angelos appellamus, sed vniuersam naturam angelicam: idque maxime conueniens videtur: nam sicut mysterium Incarnationis & Christi maximum est, ita oportebat maximum inter omnes Angelos mitti ad illud annuntiandum: nunquam autem missus est Angelus Gabriel, nisi ad Danielem, cui mysterium hoc futurum reuelauit, & ad Virginem Matrem Christi, cui iam mox faciendum nuntiari: vt idem Bernard. in eod. serm. sentit, ad Iosephum sponsum virginis, & nutrimentum eiusdem Christi, cum in somnis ipsum corroborauit Math. 1. vt acciperet Mariam coniugem suam, & denique, vt ego etiam existimo, ad ipsum Christum, cum positus in agonia Patrem orauit Luc. 22. conueniebantque, vt Gabriel, qui dicitur fortitudo Dei, vel ad corroborandum Christi humanitatem contra mortis agonem, vel ad laudandam eius fortitudinem mitteretur. Multi enim recte, & diuinis literis consentaneè existimant, Angelum delegatum ad confortandum Christum, non ad corroborandam carnis imbecillitatem, sed ad laudandam eius eximiam fortitudinem missam fuisse: idque nomine confortationis in Scriptura significari cõtendunt quorum

Q99

quorum

quorum sententiam fufius confirmauimus anno 1585. cum in 3. p. S. Tho. a. 4. q. 12. Compluti in nostro Collegio interpretaremur, quæ omnia in eum locum Deo duce typis excusa in lucem dabimus.

Iſa. 6.

Secundo quia Iſaia 6. dicitur, *Volauit ad me vnus de Seraphin, & tetigit os meum*. Miſſus eſt igitur ad Iſaiam vnus Seraphin, qui ſine dubio in ſupremo ordine primæ hierarchiæ collocatur.

Tob. 12.

Apor. 8.

Tertio Tobia 12. dixit Raphael, qui miſſus fuerat ad Tobiam, *Ego enim ſum Raphael vnus ex ſeptem, qui aſſamus ante dominum*. Hi autem ſeptem videtur eſſe ſupremi, vel de ſupremis: nam Apocal. 1. dicitur, *Gratia vobis & pax ab eo, qui eſt, qui erat, & qui venturus eſt, & à ſeptem ſpiritibus, qui in conſpectu throni eius ſunt, & à Jeſu Chriſto, qui eſt teſtis fidelis*: quibus verbis ſignificari videntur ſeptem ſpiritus præcipui, ex ijs, qui Deo aſſiſtunt, à quibus pacem deprecatur fidelibus, ad quos ſcribit: à ſeptem autem ſpiritibus eam non deprecari potius, quam ab alijs, cum eam à Deo, & Chriſto deprecatus fuiſſet, niſi ſeptem illi ſpiritus præcipui eſſent.

Daniel. 10.

Hebr. 1.

Quarto Daniel 10. dicitur, *Ecce Michael vnus de principibus primis venit in adiutorium meum*. Vbi teſtatur Scriptura Michaelẽ eſſe de principibus primis, hoc eſt Angelis: & tamen dicitur miſſus in adiutorium populi Dei. Quinto ad Hebr. 1. cap. cum dixiſſet Paulus, *ad quem autem Angelorũ dixit aliquando Deus, ſede à dextris meis*: Quibus verbis præferre contendit Chriſtum omnibus Angelis: ſubiungit, *Nonne omnes ſunt adminiſtratorijs ſpiritus in miniſterium miſi propter eos, qui hereditatem capiunt ſalutis*: quod ſane niſi de omnibus Angelis intelligeretur, non ſatis Chriſti gloriam comparatione Angelorum hac ratione Paulus commendaret.

S. Thom.

Contra vero S. Th. infra q. 112. art. 2. primum contendit, ſuperiores Angelos nunquam ad nos mitti, ſed tantum inferiores. Deinde in a. 4. docet, ſuperiores, qui non mittuntur, eſſe Seraphinos, Cherubinos, & thronos, quos ipſe S. Tho. q. 108. a. 6. ponit in prima hierarchia ex ſententia Dionyſ. & præter nominationes, quas eodem a. 6. ponit in ſecunda hierarchia: nam reliquos ordines inferiores ad nos mitti exiſtimant, duos ſecundæ hierarchiæ nempe Virtutes & Potestates, & omnes tres tertię hierarchiæ; nempe Principatus, Archangelos, & Angelos. Priorem partem huius ſententiæ probat S. Th. in argumento, *Sed contra, autoritate Dionyſij, quam refert Gregor hom. 34. in euang. poſt mediũ, vbi ita ſcribit, Fertur vero Dionyſ. Areopagita antiquus videlicet & venerabilis pater dicere, quod ex minorum Angelorum agminibus ſortas ad explendum miniſterium vel viſibiliter, vel inuiſibiliter mittuntur, ſcilicet quia ad humana ſolatia aut Angeli, aut Archangeli veniunt: nam ſuperiora illa agmina ab inimicis nunquam accedunt*.

Gregor.

6.

Conſecrat præterea ratione idem Sanctus Thomas hanc ſententiam, quia ſi ordo gratiæ aliquando prætermittit ordinem naturæ, ideo eſt quia ita expedit ad fidei confirmationem vt videamus in miraculis, quæ præter ordinem naturæ fiunt: alioqui congruum videtur, vt ordo gratiæ ordinem naturæ conferuet: mitti autem ad nos ſuperiorem aliquem Angelum, non videtur quidquam conducere ad confirmationem fidei: quia hoc nobis non apparet, & ex alia parte ſufficientiſſimus eſt numerus inferiorũ Angelorum, vt ad nos veniant; ergo non eſt dicendum, ſu-

ARTIC. IV.

premos etiam ordines ad nos mitti quod videtur naturaliter inferioribus conuenire. Eſſe autem ſufficientiſſimum numerum ad maxima etiam denuntianda aptiſſimum, illud maxime conſtat, quod vnus ex Archangelis, nempe Gabriel, teſte Greg. in eadem hom. ad ſummum & maximum omnium myſterium annuñciandum miſſus eſt: ergo vel hiæ etiam licebit conſpicere ſufficientem eſſe numerum inferiorum Angelorum, vt aliqui mittantur ad nos. Poſteriorẽ verò partem huius ſententiæ probat S. Tho. ex omnium ſignificatione. Nam nomina duorum ordinum inferiorum ſecundæ hierarchiæ, & tria nomina tertię denotare videntur miniſterium ali quod: aliorum vero ordinum nomina non item.

CAPVT II.

Iudicium de veraque opinione.

MEa in hac re ſententia eſt, nullum eſſe fundamentum nec in Patribus, nec in Scriptura, vt vnũ, aut aliam partem alieganter tueantur. Tameñ ſine incommodo quodam defendere poſſit, quam voluerit. Quare Magiſter ſententiarum in 2. diſt. 10. cum vtramque retulit, & offendit eſt modum, quo ab obſtationibus oppoſitæ deſendi poſſet, prudenter ſatis in hacce nihil deſinuit. Et quidem primum ex Patribus ſi aliquod haberemus firmum fundamentum pro ſententia ſa. c. Th. vt ipſe contendit, eſſet Greg. Magnus in illa homilia 34. in Euang. & Dionyſ. a qui Gregorius Magnus nihil audeat affirmare, ſed aſſert tantum ſententiam Magni Dionyſij ex relatione aliorum, vt ex verbis ſupra allegatis conſtat: & locum Iſaia, quo videbatur probari Seraphinos etiam ad nos mitti, in bonum ſenſum interpretatur, ne cogamur aliter ſuperiores Angelos ad nos mitti: cuius interpretatio ſuit ſa. cuiuſdam Theologi, vt commemorat Dionyſius. Poſtea tamen ſubiungit Gregorius, *Sed quia in quibusdam Scriptura locis quadam per Cherubim, quales vero per ſeraphim agi dicimus, vtrum per ſe hæc ſententia an per ſubiecta agmina agantur, quæ ſicut dicitur in eo quod de maioribus veniunt, maiorum vocabula ſortemur, nos affirmare nolumus, quod apertiſſimum non approbamus*.

Dionyſius vero 7. & 8. cap. de caeliſt. hierarchia vbi citari ſolet, ne verbum quidem de hac re habet: cap. vero 9. habet hæc verba, quibus ſententiam à Greg. relatam expreſſiſſe videtur. De Archangelorum enim ordine ait, *Diuina illuſtratione hierarchia more & inſtituto primorum opera recipit, & ea Angelis benigne nunciat, & per Angelos nobis enuntiat*. Deinde de Angelis ſubdit, *Eoque reſcriptis à nobis Angelis, quam ſuperiores ſuperiorum interpretes nominantur, quorum ſacroſanctus principatus in clarioribus, euidentiſſimis, rebus verſatur, & magis mundum attingit, aut vt habet alia translatio, ſerius mundum attingit*. De ſuprema autem hierarchia deinde ſubiungit, *Nam ſumma, vt dictum eſt, ſpiritus deſcribit, quod obſcurum Deo ordine prima vicina eſt, obſcure ſecunda præſentanda eſt*. Hæc tamen verba, ſi aliqui habent momenti in re præſenti, probant etiam, Archangelos nunquam ad nos mitti: quod nullus hæcenus dixit. Quare dicendum eſt, hoc loco Dionyſium dixiſſe, Angelos illuminati quidem ab Archangelis, & ab eis ad nos mitti quæ per Angelos